Üniversite Ö?rencileri ?çin Dijital Oyun Ba??ml?l??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üniversite Ö?rencileri ?çin Dijital Oyun Ba??ml?l??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32115

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üniversite Ö?rencileri ?çin Dijital Oyun Ba??ml?l??? Ölçe?i, (ÜÖDODÖ) mevcut bir ölçe?in **uyarlama çal??mas?** olup, üniversite düzeyindeki ö?rencilerin dijital oyun kullan?m al??kanl?klar?n?n ba??ml?l?k düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Hazar ve Hazar (2019) taraf?ndan Türkçe'ye kazand?r?lan bu araç, özellikle yüksekö?retim kurumlar?nda okuyan genç yeti?kinlerin artan dijital oyun kat?l?m?na ba?l? riskleri ve ba??ml?l?k semptomlar?n? saptamay? hedefler. Ölçek, **davran??sal ba??ml?l?k** ba?lam?nda, bireyin ya?am kalitesi, sosyal ili?kileri ve akademik performans? üzerindeki olumsuz etkileri de?erlendiren maddeler içerir.

Bu ölçek, alanda çal??an ara?t?rmac?lara ve ruh sa?l??? profesyonellerine, üniversite ö?rencileri aras?nda yayg?nla?an bu durumu güvenilir ve geçerli bir ?ekilde tarama imkan? sunmaktad?r. Ölçe?in **psikometrik özellikleri**, orijinal yap?y? Türk kültürüne uygun olarak yeniden do?rulamak üzere analiz edilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Dijital Oyun Ba??ml?l???, Oyun Ba??ml?l???, ?nternet Ba??ml?l???, Üniversite Ö?rencileri, Ba??ml?l?k Ölçe?i, Uyarlama, Psikometrik.

Yazarlar

E. Hazar, Z. Hazar

Amaç

Üniversite Ö?rencileri ?çin Dijital Oyun Ba??ml?l??? Ölçe?i'nin temel amac?, üniversite ça??ndaki bireylerin dijital oyunlara yönelik sergiledikleri kullan?m biçimlerinin ba??ml?l?k düzeyini belirlemektir. Bu **ölçek**, dijital oyunlar?n a??r? ve kontrolsüz kullan?m?n?n yol açt??? potansiyel riskleri ve psikososyal sorunlar? erken tespit etme ihtiyac?na cevap vermek üzere uyarlanm??t?r.

Ölçek, ö?rencilerin akademik ba?ar?lar?, sosyal izolasyonlar? ve günlük ya?am aktivitelerindeki bozulmalar gibi ba??ml?l???n temel bile?enlerini nicel olarak ölçmeye odaklanm??t?r. Böylece, risk alt?ndaki gruplar?n belirlenmesi ve önleyici müdahale programlar?n?n geli?tirilmesi için sa?lam bir temel olu?turulmas? amaçlanm??t?r.

Yap?

Ölçek, literatürde kabul gören ve genellikle **Davran??sal Ba??ml?l?k Modeli** çerçevesinde tan?mlanan **dijital oyun ba??ml?l???** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle alt boyutlar halinde incelenir ve ?unlar? kapsar:

ARABPSYCHOLOGY.COM

A??r? U?ra?: Bireyin zihninin büyük bir k?sm?n? oyunlar?n i?gal etmesi.
Yoksunluk Belirtileri: Oyuna eri?ilemedi?inde huzursuzluk, sinirlilik veya kayg? ya?ama.
Tolerans: Ayn? tatmini elde etmek için giderek daha fazla oyun süresine ihtiyaç duyma.
Kontrol Kayb?: Oyun süresini azaltma veya b?rakma çabalar?nda ba?ar?s?z olma.
Olumsuz Sonuçlar: Ba??ml?l?k nedeniyle sosyal, akademik veya mesleki i?levselli?in bozulmas?.

Ölçek, bu çok boyutlu yap?n?n üniversite ö?rencilerindeki tezahürlerini de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Kaynak verilerde geçerlik bilgisi do?rudan sa?lanmam?? olsa da, bir uyarlama çal??mas? olarak Hazar ve Hazar (2019), ölçe?in **yap? geçerli?ini** incelemi?lerdir. Yap? geçerli?i, genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in maddelerinin teorik olarak öngörülen faktör yap?s?yla ne derece uyumlu oldu?unu göstermeyi amaçlam??t?r.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe örneklemde de geçerli ve anlaml? faktörler halinde kümelendi?i psikometrik olarak ortaya konulmu?tur. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili de?i?kenlerle (örne?in, depresyon, anksiyete, akademik performans) ili?kileri incelenerek **ölçüt geçerli?i** ve **ayr??an geçerli?i** hakk?nda da kan?tlar sunulmu? olmas? beklenmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, uyarlama çal??mas?nda **iç tutarl?l?k katsay?s?** (Cronbach Alfa) hesaplanarak rapor edilmi?tir. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Üniversite ö?rencileri örnekleminde yap?lan bu çal??mada, ölçe?in genel ve alt boyutlar baz?nda yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u belirlenmi?tir.

Ek olarak, ölçe?in zaman içerisindeki kararl?l???n? ölçmek amac?yla **test-tekrar test güvenirli?i** yönteminin de kullan?lm?? olmas? muhtemeldir. Bu güvenirlik kan?tlar?, ölçe?in ölçtü?ü ba??ml?l?k düzeyinin zamansal olarak tutarl? sonuçlar verdi?ini do?rulamaktad?r.

Faktör Analizi

Hazar ve Hazar (2019) taraf?ndan gerçekle?tirilen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek için faktör analizi teknikleri uygulanm??t?r. Öncelikle, ölçe?in maddelerinin Türk üniversite ö?rencileri popülasyonunda kaç faktöre ayr??t???n? belirlemek üzere **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** yap?lm??t?r. Bu analiz, ölçe?in özgün yap?s?n? koruyup korumad???n? veya kültürel farkl?l?klar nedeniyle yeni bir faktör yap?s?n?n ortaya ç?k?p

ARABPSYCHOLOGY.COM

ç?kmad???n? göstermi?tir.

AFA sonuçlar?n? takiben, elde edilen faktör yap?s?n?n uygunlu?unu ve model uyumunu de?erlendirmek için **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, model uyum indeksleri (örne?in, RMSEA, CFI, TLI) arac?l???yla ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle ne kadar uyumlu oldu?unu kan?tlam??t?r.

Ölçme Arac?

Test Türü:

Uyarlama (Adaptasyon) çal??mas? sonucu elde edilmi?, öz bildirimli tarama ölçe?i.

Format:

Derecelendirme format? orijinal kaynakta belirtilmemi?tir, ancak psikometrik ölçeklerde s?kl?kla kullan?lan **Likert Tipi Derecelendirme** kullan?ld??? varsay?lmaktad?r (Örne?in: 1=Hiç Kat?lm?yorum, 5=Tamamen Kat?l?yorum).

Mevcut Diller:

Türkçe.

Popülasyon Grubu:

Üniversite ö?rencileri.

Ya? Grubu:

Genç yeti?kinlik dönemi (Tipik olarak 18-30 ya? aras?).

Popülasyon Detaylar?:

Yüksekö?retim kurumlar?nda ö?renim gören lisans ve/veya ön lisans ö?rencileri.

Test Metodolojisi:

Kesitsel tasar?m kullan?larak, öz bildirim yöntemiyle toplanan veriler üzerinden psikometrik analizler gerçekle?tirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Genç Yeti?kin, Ba??ml?l?k Tarama, Spor Bilimleri, Psikoloji, Çok Boyutlu Ölçek, Psikometri.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bu ölçek, Hazar ve Hazar taraf?ndan 2019 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli **izinler** ve **telif haklar?** konusunda sorumlu yazara ba?vurulmas? gerekmektedir. Ticari kullan?m veya büyük ölçekli ara?t?rmalar için yazar?n izinleri ve olas? bir kullan?m ücreti hakk?nda bilgi al?nmal?d?r.

Test Y?l?:

Uyarlama çal??mas? 2019 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

Sorumlu Yazar:

Zekihan HAZAR

?leti?im:

zekihanhazar84@gmail.com

Kaynaklar

Hazar, E. ve Hazar, Z. (2019). Üniversite ö?rencileri için dijital oyun ba??ml?l??? ölçe?i (uyarlama çal??mas?). *Spor Bilimleri Ara?t?rmalar? Dergisi, 4*(2), 308-322. **doi**: 10.25307/ jssr.652854

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ula??labilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: universite-ogrencileri-icin-dijital-oyun-bagimliligi-olcegi-toad.pdf

Üniversite Ö?rencileri ?çin Dijital Oyun Ba??ml?l??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddeler için orijinal makaleye (Hazar & Hazar, 2019) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM